

SECOND-SERVE

Een 2de handswebwinkel met sportkleding en –schoenen voor maatschappelijk kwetsbare jongeren

Tongeren scoort in peilingen naar armoede, tegemoetkoming in ziekteverzekering ruim boven de Vlaamse gemiddelden.

Niettegenstaande reeds langer gehanteerde sociale tarieven voor sportactiviteiten en een gedeeltelijke terugbetaling van lidgelden voor sportclubs (80% stad-20%lid), stelden we vast dat er weinig sportdeelname was vanuit deze doelgroep. Uit rondvraag in de sector en door gesprekken met tal van kwetsbare gezinnen bleek dat vooral de kost voor sportkleding/schoenen te groot om dragen is.

Met de sportdienst startten we in november 2018 een samenwerking met het OCMW, het Huis van het Kind, en alle doelgroepenorganisaties, een webwinkel met gratis sportkleding/- schoenen, om ook maatschappelijk kwetsbare jongeren aan het sporten te brengen.

Voor het inzamelen van materialen voeren we actie op Facebook en doen vooral beroep op de sportclubs. Daar zitten immers de meeste kinderen die uit hun sportkleding groeien. Inzamelpunten zijn de sportdienst, het Huis van het Kind, de jeugddienst en alle Tongerse sporthallen. Door inzamelpunten in de sporthallen te voorzien kunnen de clubleden hun pakketje bezorgen voor of na een training. Clubs die niet in sporthallen actief zijn kunnen op de club verzamelen, wij zorgen voor de ophaling.

Met een 2 à 3 vrijwilligers worden de binnengebrachte materialen periodiek gesorteerd, gelabeld, gefotografeerd, weggehangen in de stockruimte. 1 vrijwilliger zorgt ook voor de ingave van de materialen in de webwinkel.

Gezinsondersteuners van de doelgroepenorganisaties gaan aan huis bij de maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Zij vragen naar de sportinteresse van de kinderen en informeren het gezin naar de sportmogelijkheden, de lidgelden, de mogelijkheid tot gedeeltelijke terugbetaling lidgeld en de Second-serve webwinkel.

Bij interesse kunnen de gezinnen per kind een gratis Second-servekaart verkrijgen waarmee ze per kaart 5 artikelen (met een beperking van 1paar schoenen en 1 trainingspak) kunnen bestellen. Met de code van deze betaalkaart kan dan een bestelling in de webwinkel gebeuren. Gezinnen die geen computer of smartphone hebben kunnen via de laptop van de gezinsondersteuner of op donderdagnamiddag aan het loket van de vrijetijdwinkel, in het Huis van het Kind een bestelling plaatsen.

Alle bestellingen die gebeuren voor maandagmorgen 8u00 kunnen afgehaald worden op de volgende donderdagnamiddag in het Huis van het Kind tussen 13u30 en 19u30.

Kinderen/jongeren van maatschappelijk kwetsbare gezinnen die aansluiten bij een sportclub krijgen een 2^{de}Second-servekaart (indien voldoende voorraad zelfs een derde). Hierdoor willen we een lidmaatschap bij een sportclub belonen en voorkomen dat het kind steeds in dezelfde outfit moet gaan sporten en hierdoor zou opvallen.

Wie komt in aanmerking?

Gezinnen (wonende in Tongeren) met een leefloon, het voorkeurtarief in de ziekteverzekering (vroeger WIGW- of OMNIO-statuu), in budgetbegeleiding/schuldbemiddeling of tewerkgesteld in een sociale of beschutte werkplaats, kunnen voor hun kinderen (tussen 4 en 18 jaar) via de SECOND SERVE-webwinkel sportkleding of sportschoenen bestellen.

Circulaire economie

Door een georganiseerde recyclage en hergebruik van sportkleding/schoenen geven we de sportkleding en sportschoenen niet alleen een tweede leven. We verkleinen ook de afvalberg en zorgen voor een maximaal gebruik van deze materialen. De inzamelpunten in voornamelijk de sportclubs/sporthallen zorgen er ook voor dat er niet nodeloos moet heen- en weer gereden worden om deze materialen in te leveren.

Naast het hergebruik van sportkleding en schoenen werken we enkel met gerecupereerde materialen zoals schoendozen en kapstukken die we zijn gaan opragen bij winkels. Zakken om de leveringen in te doen verzamelen we via collega's van eigen aankopen of via winkels die zakken willen leveren of winkels die stoppen.

Kleding die we niet kunnen gebruiken (zoals niet-sportkleding) doen we naar andere sociale instanties die instaan voor verdeling hiervan.

Sociale inclusie

Uit onze gesprekken met de sociale sector en met gezinnen uit de doelgroep bleek dat de gezinnen/kinderen :

- vaak wonen in een slechte behuizing
- ongelijke kansen krijgen op school en vaak niet geaccepteerd worden door klasgenootjes
- minder kansen ervaren in de maatschappij en in de sportclub (als ze er al geraken)
- ze voelen zich uitgesloten
- vertoeven vaak in een sociaal isolement
- kampen met meer gezondheidsproblemen
- ze missen belangrijke vaardigheden (omgaan met geld, structuur, functioneren in groep,...)

Onderzoek van Vandermeerschen, Vos en Scheerder (2015) bevestigt dat Vlaamse kinderen (6-17 jaar) uit arme gezinnen 44% minder kans hebben om lid te worden bij een sportclub dan kinderen uit gezinnen met een inkomen boven de armoederisicogrens (Armoede en sociale uitsluiting jaarboek 2019). Terwijl vrijetijdsparticipatie aan sport en cultuur een hefboom is om mensen in armoede opnieuw het gevoel te geven dat ze deel uitmaken van de samenleving. Sport vormt dan ook een van de meest democratische vrijetijdsactiviteiten. Er zijn ook aanwijzingen dat sportpraktijken er beter in slagen dan andere sociaal-culturele praktijken, zoals jeugdbewegingen of jeugdhuizen om jongeren te bereiken ongeacht hun sociaaleconomische positie.

Onze Tongerse gezinnen gaven als voornaamste sportdrempels aan :

- gebrek aan informatie
- financiële drempel met vooral de kost voor sportkleding en sportschoenen
- faalangst (kan ik mee? Gaan ze me uitlachen? Ga ik opvallen?)
- mobiliteit
- onzekerheid en schaamte (heeft men begrip voor mijn probleem? Kan ik mijn financieel probleem discreet aankaarten?)
- wat zijn de kosten na de match of later in het seizoen?

Via de second-serve en de nauwe samenwerking met het vrijetijdsloket van het Huis van het Kind kunnen we de eerste 3 drempels wegwerken.

De overige drempels werken we weg via het partnership met de clubs.

Daarenboven zijn het ook de medewerkers van het vrijetijdsloket die de contacten leggen met de verantwoordelijken van de sportclubs om zo het pad te effenen voor onze gezinnen.

Zo geven we de kinderen/jongeren van maatschappelijk kwetsbare gezinnen ook een kans op sportbeleving. Hierdoor proberen we hen niet alleen uit een dreigend isolement te halen, maar willen we hen door een actieve sportbeleving naar een gezondere en betere levenskwaliteit leiden.

Samenwerking met de sociale sector

De samenwerking met de sociale partners (OCMW - het Huis van het Kind – de doelgroepenorganisaties ...) is van cruciaal belang en zorgt er voor dat we via vertrouwde mensen tot de doelgroep kunnen doordringen. Zo kunnen we discreet op de bal spelen.

Het zijn ook vooral de medewerkers van het vrijetijdsloket die het “koudwatervrees” bij de gezinnen wegnemen en contact nemen met de sportclubs. Zij effenen het pad tot clubaansluiting, zonder hen zouden we nooit zo veel jongeren naar de sportclub hebben kunnen toeleiden. Zij zorgen ook voor de opvolging van de jongeren die we bereiken.

Samenwerking sportclubs en scholen

Om de sportclubs blijvend te motiveren om deel te nemen aan dit project hebben we met hen een partnership uitgewerkt. Indien de sportclub voldoet aan de volgende 7 criteria kan ze partner worden van de Second-serve. Dit partnership wordt gehonoreerd met extra subsidiepunten. Een win-win dus voor iedereen.

- 1) **Actieve reclamevoering** Second-serve door : verdeling flyers onder de leden, flyer en logo opnemen in de nieuwsbrieven, website, sociale media,...
- 2) Minstens 1maal per jaar **actief participeren** in het ophalen van sportkleding en -schoenen.
- 3) De club zorgt voor een **discreet contactpersoon** waarmee de maatschappelijk kwetsbaren contact kunnen nemen in een **discrete omgeving**. Het spreekt voor zich dat deze contactpersoon een absolute discretie moet waarborgen. Deze contactpersoon zal deelnemen aan 1 vorming/infovergadering.
- 4) De sportclub hanteert een **sociaal tarief** voor clublidgelden, staat open voor de **80%** (met een max. van €150) betaling via stadsbestuur en de resterende **20%** via het lid. De club

- engageert zich om een **eventuele gedeeltelijke eigen inbreng** te doen voor het aandeel van het lid, of op zijn minst een **gespreide betaling** te voorzien.
- 5) De club biedt een overzicht van de **onzichtbare kosten** voor de clubleden (maandelijkse wasbeurt, koekenmama, drankje na de match,...) en biedt voor deze doelgroep hiervoor een **oplossing** (voorzien materialen voor was/wafelbak,...).
  - 6) Indien het **transport** van en naar de club een probleem vormt onderzoekt de club/contactpersoon een oplossing bvb onder de vorm van carpooling met andere leden
  - 7) De club laat het lid toe om **1 maand gratis** te komen proberen alvorens lidgelden te vragen.

Vanuit de sportdienst hebben we goede contacten met alle scholen in Tongeren. Het project werd uitgelegd op vergaderingen met alle directeurs van de scholen en op de jaarlijkse vergadering met de leerkrachten LO. De leerkrachten LO promoten de Second-serve en hebben oog voor kinderen uit de doelgroep en stimuleren hen richting vrijetijdwinkel. Enkele scholen hebben in de week van de dag van de armoede (17/10) een project gemaakt rond armoede, Second-serve voorgesteld aan de hand van de PPT-presentatie die wij hen bezorgd hebben en hebben massaal kleding ingezameld.

Inbreng serviceclubs

Omdat we vastgesteld hebben dat niet alle kinderen die een Second-servekaart hebben ook een bestelling hebben gedaan, zijn we gaan informeren naar de reden hiervan. Deze was simpel. We hadden/hebben niet alle artikelen in alle maten en er waren/zijn te weinig girly artikelen in de webwinkel.

Ik ben de meeste serviceclubs gaan solliciteren om een voorstelling te mogen doen van het project Second-serve aan de hand van een PPT-presentatie. Dit met het oog op verdere bekendmaking, het vinden van een extra inzamelpunt en eerlijkheidshalve ook met het vangen van een dikke cheque. Met de opbrengsten van deze fundraising zijn we in staat om periodiek onze stock aan te vullen met ontbrekende stukken.

Innovatief, simpel en goedkoop

Voor zover geweten zijn we de eerste gemeente in België die op deze manier, met een gratis webshop, inzet op kansen tot sportdeelname voor jongeren van maatschappelijk kwetsbare gezinnen.

Momenteel zijn we bijna 2 jaar operationeel. Andere gemeenten als Schilde, Heusden-Zolder, Maaseik, de Brusselse Vlaamse Gemeenschap, Bilzen, Hasselt, Kortrijk hebben reeds contact genomen over onze werking. Hasselt start men momenteel eenzelfde project op dat we mee op de rails hebben gezet.

We maken geen gebruik van nieuwe ingewikkelde technologieën, maar door een eenvoudig idee staan we voor het hergebruik van sportkleding en schoenen, het wegnemen van drempels en aanzetten tot sporten.

Het project is heel eenvoudig reproduceerbaar. Wij staan ten alle tijde open voor feedback voor gemeenten/partners die eenzelfde project willen realiseren.

De enige kosten die we hebben moeten doen zijn het framework (€1100) waarin we de kleding weghangen, de kosten van de webwinkel en domeinnaam (€315) en wat kopieerkosten voor flyers.

De eenvoud van het idee samen met de geringe kostprijs en de respons maken van het Second-serve project een succes.

Workload

In de opstartfase heb ik wel wat wakker gelegen hoe we dit gingen aanpakken en organiseren. Van bvb de manier welke artikelcodes we zouden gaan gebruiken heb ik wel wat nachten wakker gelegen. Maar eenmaal opgestart valt de workload enorm goed mee. Met minstens 3 personen komen we om de 4 à 6 weken een halve dag samen om kleding uit te sorteren, te labelen, foto's te nemen, weg te hangen.

Het inbrengen van de kleding in de webshop gebeurt dus ook om de 4 à 6 weken en is uiteraard afhankelijk van het aantal artikelen. Op een uurtje brengen we zo een 45 à 50 artikelen in.

Wekelijks overloop ik de bestellingen op maandagochtend of deze correct zijn (niet veel besteld per kaart, aantal paar schoenen of trainingspak,...). Ik bundel deze, maar kopijen om aan de bestelling te hangen. Hiervoor heb ik iedere maandagochtend max. 30 minuten nodig.

Het klaarmaken van de bestellingen en deze bezorgen in het Huis van het Kind (meestal op woensdag) neemt maximaal 1 uurtje in beslag.

We hebben weinig retourproducten. De tijd om deze terug in de webshop in te brengen is verwaarloosbaar (voorraad teller in de winkel op 1 zetten ipv 0 en een nieuwe label maken en weghangen).

Impact en cijfers

Zoals eerder vermeld hadden we, om de sport haalbaar te maken voor deze doelgroep, enkel een sociaal tarief (-50%) voor gemeentelijke sportactiviteiten en een terugbetaling van 80% op de lidgelden bij de sportclub. Vroeger moesten de gezinnen dit ophoesten en een tijd later werd 80% terugbetaald.

Toen hadden we nauwelijks 2 à 3 kinderen die hierop aanspraak maakten.

Nu zorgt de vrijetijdwinkel voor de volledige betaling aan de sportclub en de gezinnen betalen het eventuele resterende bedrag aan de vrijetijdwinkel (indien de club de 20% niet of niet geheel ten hare laste neemt).

We zijn nu dus iets meer dan 2 jaar verder.

In onze winkel zijn er momenteel +/-1100 artikelen. Bijna 2000 artikelen zijn de deur uit d.m.v. 554 bestellingen. Vooral sportschoenen en trainingspakken zijn veel gevraagde artikelen.

551 kinderen hebben een Second-servekaart ontvangen. Deze verdelen we vooralsnog met mondjesmaat.

92 kinderen/jongeren die gebruik maken van de Second-serve zijn ondertussen lid geworden bij een Tongerse sportclub.

Initieel wilde we deze kinderen aanzetten tot sporten, al was het maar op eigen initiatief op de pleintjes of in de buurt. Indien ze dan alsnog aansluiten bij een sportclub is dit voor ons het absolute summum.

We zijn dan ook enorm blij met het laatste cijfers van 92 nieuwe clubaansluitingen, dit wetende dat de Corona-pandemie de werking van Second-serve meer dan 7 maanden heeft lamgelegd.

Winnaar EBP-Publica award 2020 in de categorie Corporate Responsibility

De Publica Awards belonen jaarlijks de beste overheidsprojecten. 177 projecten stelden zich kandidaat. Overheden kunnen er inspiratie opdoen voor toekomstige projecten. De Publica Awards vormt het platform voor de ontwikkeling van toekomstige projecten en ideeën, voor en door de lokale besturen. We zijn er dan ook enorm fier op dat in december 2020, in de categorie Corporate Responsibility (voor projecten die het milieu, risicopreventie, de samenleving, ... het meest ter harte nemen), de eerste plaats naar Second-serve ging. De 2de en 3de plaats waren respectievelijk weggelegd voor SPW Agriculture met een wateropvangstructuur in Willemeau en Sofico met een lichtschakelplan voor het autowegennet in Wallonië. Niet zomaar een award dus.

<https://publica-brussels.com/winnaars-publica-awards-2020/#corporate%20responsability>

Gegevens

Second-serve

Administratief adres : Sportdienst, Maastrichterstraat 10 te 3700 Tongeren, 012/800.232

Stockage & verwerking : Jeugdendienst, de Schiervelstraat 17b1 te 3700 Tongeren, 012/800.081

Afhaalpunt (donderdag 13u30-19u30) : Het Huis van het Kind, Dijk 122 te 3700 Tongeren, 012/490.400

Email : 2secondserve@gmail.com

Website www.secondserve.be

Artikels

[https://invlaanderen.be/\(71216\)/uniek-project-voor-kwetsbare-jongeren-in-tongeren](https://invlaanderen.be/(71216)/uniek-project-voor-kwetsbare-jongeren-in-tongeren)

<http://isb.colob.be/doc/Artik/Vts/267/lim.pdf>

<https://publica-brussels.com/second-serve-2/>

<https://www.hln.be/in-de-buurt/tongeren/eerste-webshop-voor-gratis-bedeling-gebruikte-sportartikelen-voor-de-kwetsbare-kinderen-en-jongeren~a62dd588/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2Furl%3Fsa%3Dt%26rct%3Dj%26q%3D%26esrc%3Ds%26source%3Dweb%26cd%3D%26ved%3D2ahUKewiPr6GOqIHsAhU5UhUIHZf7Bh0QFjAEegQIBxAB%26url%3Dhttps%253A%252F%252Fwww.hln.be%252Fin-de-buurt%252Ftongeren%252Feerste-webshop-voor-gratis-bedeling-gebruikte-sportartikelen-voor-de-kwetsbare-kinderen-en-jongeren%7Ea62dd588%252F%26usg%3DAOvVaw1CRKc4IxNI4SrWznD34VV9>

https://www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20181013_03832799

https://www.hbvl.be/cnt/dmf20181013_03832799

